

Prædiken til Seksagesima

Mark. 4, 1-20

De to søndage med de sjove navne udgør ligesom en lille enklave i kirkeåret. I den gamle kirke var disse uger en tid hvor i hvert fald præsterne tog forskud på fasten. Derfor tæller navnene bagud fra påske, og derfor har evangelierne på disse to søndage været opfattet som særlig henvendt til præster, som formaning og trøst. På septuagesima hørte vi om arbejdet i herrens vingård hvor lønnen ikke skyldes fortjeneste, men udelukkende nåde og barmhjertighed, og i dag på seksagesima søndag om vækstvilkårene hvor udbyttet afhænger af jordbunden, ikke af sædemandens anstrengelser. Det har været ment og hørt som en trøst når det udtrykkelig bliver forklaret at det handler om ordet der ikke falder i lige god jord, som man siger, alle vegne – hvilket vi godt véd i forvejen og godt kan blive mistrøstige over. Det er kun så menneskeligt! Det må virkelig være strengt at være præst og ikke kunne glæde sig over at der søndag efter søndag sidder en trofast, lydhør og frisindet menighed, og ikke kunne finde den inspiration og arbejdsglæde som det giver. Det må kræve et stort overskud at gøre sin gerning alligevel, uden at ane om den bærer frugt, og jeg har stor respekt for de præster der gør det

uden at kny. Desværre hører man mere til klagerne, som medierne altid er parat til at gentage og blæse op, klager over tomme kirker, over traditionstab og de dystre udsigter for folkekirken. Det er ikke noget nyt at det lyder sådan. Nogle af os kan huske at for 50-60 år siden var det den samme jammer; og sandt at sige kender jeg ikke nogen periode af kirkehistorien hvor prædikanter ikke har klaget over manglende tilslutning, oldkirkens storhedstid med Augustin og Johannes Chrysostomos iberegnet. Der har vist altid været brug for at trøste sig med evangeliet! Jeg har endda overvejet om klagen og bekymringerne måske går helt tilbage til evangelisternes tid. Det er den forklaring som Jesus lignelse om sædemanden får, der giver mig anledning til at sige det. Jeg synes nemlig ikke man kan høre evangeliet i dag uden at tænke ved sig selv at hvis Jesus har fortalt den lignelse, hvilket jeg er overbevist om, så har han ikke bagefter givet en forklaring som den vi hørte. Den må være evangelistens eller hans hjemmelsmands egen tilføjelse, af flere grunde. For det første er den sprogligt ubehjælpelig og klodset påklippet. Jesus sidder i en båd og taler til skaren på søbredden; men så er han pludselig alene

med disciplene – og straks efter det jeg læste, sidder han igen i båden og fortæller flere lignelser. For det andet er det en underlig firkantet menneskeopfattelse at inddele os på den måde: at nogle er sådan og andre sådan, nogle er overfladiske, andre er bekymrede og har lyst til alt muligt andet end at høre ordet, og så er der endelig dem hvor det falder i god jord. Når jeg hører den forklaring, må jeg da uvilkårligt tænke ved at høre om alle kategorierne: Ja, det er mig – og det er også mig! I virkeligheden tror jeg vi alle sammen bereder Guds en højst forskellig jordbund til forskellige tider. Vi er ikke ens hele livet igennem, og hvis sandheden altid er en replik i en bestemt situation, så kan den heller ikke lyde ens hver gang vi hører den eller svarer på den. Derfor er det bare en Guds lykke at evangeliet kan lyde igen og igen, og det bliver aldrig for sent for os at lytte til det, i tillid til at det nok skal fryde med sin frugt når høsten kommer.

Men den tredje og tungest vejende grund til at jeg ikke kan tro at Jesus har givet den forklaring på lignelsen vi hørte, eller andre tilsvarende, er at det er ganske meningsløst først at fortælle en lignelse – og så straks efter forklare den i begrebsprog. Lignelsestale er god hvis man vil tale om Guds riges hemmeligheder uden at røbe for meget. Lignelsestalen svarer til at Jesus var den han var, for i hans menneskelige skikkelse åbenbarede Gud sig – og skjulte sig samtidig. Jesus talte med en helt anden myndighed end skriftkloge og andre autoriteter der tilbyder at forklare alt, fordi han stillede sine tilhører frit til at tage imod ham eller afvise ham. Der var ingen der skulle lokkes eller

trues eller tvinges til at følge ham; men i hans prædiken og hele hans optræden kom Guds rige nær, og det blev nærgående, netop fordi man ikke kunne gøre sig færdig med det flertydige, hemmelighedsfulde. Tilhørerne kunne ikke stille sig selv uden for det Jesus sagde og gjorde, sådan som vi kan når vi får en logisk forklaring. Derfor er lignelsestale i grunden den eneste mulige når det handler om Guds rige, eller Guds kongedømme – der jo i sig selv er billedsprog, eller som konfirmanderne siger: Det er en metafor! – og derfor er det ikke velovervejnet at evangelisten eller hans hjemmelsmand har tildigtet den forklaring og ladet Jesus sige til en inderkreds af disciple at de, i modsætning til andre, skulle få det hele at vide i klarsprog – som om det var en trøst! Som om det gjorde nogen forskel når man står midt i det hele, midt i livets virvar af forskellige situationer og vilkår, midt i dets begrænsede muligheder for at træffe de valg som skal træffes, uden at man kender resultaterne!

Det er en beklagelig kendsgerning at Jesus disciple lige fra begyndelsen og indtil i dag har været udsat for fristelsen til at regne sig selv for bedre, eller bedre stillet, end andre, mere indviede og indforståede med hensyn til trosspørgsmål eller moralske spørgsmål, og det til trods for at Jesus dog ved enhver given lejlighed prøvede at tage sikkerheden, og selvsikkerheden, fra sine tilhørere. Det allermost ironiske er at det til en vis grad er lykkedes for den kristne kirke at bilde omverdenen ind at den er noget særligt. Jeg har fx været ude for en højtuddannet verdslig religionsforsker der i ramme alvor mente at det er ganske ligegyldigt hvad præster

siger i deres prædikener, fordi kirkegængerne alligevel bare sidder og hører uden at høre efter, fordi det eneste de kommer for, er at opleve gentagelsen, ritualernes og ordenes trygge genkendelighed. På universitetet kan man nemlig lære at kristendommen ligesom alle andre religioner er et lukket, selvopholdende system uden relevans for verden i øvrigt, og uden andre formål end at yde sine dyrkere en vis trøst over for sorger og bekymringer. Man overser altså den simple kendsgerning at Jesus kom til verden, bogstaveligt talt. Han kom ikke for at indstifte en ny religion på linje med dem der var her i forvejen, men for at gøre ordet om Gud nærgående ved selv at være dette ord – og ved samtidig at leve som ethvert andet menneske, udleveret til verdens forskellige reaktioner. Man læser og hører om Jesus som en sabbatsbryder og tempelforstyrrer, uden at forstå hvad det må betyde for den kirke som bekender sig til ham: at vi ikke er noget særligt, men at evangeliet altid er rettet til alle mennesker, uden undtagelse, fordi det er hele menneskelivet det gælder, og at kristenheden går i ét med offentligheden og med hele menneskeheden, fordi det altid er i det gode budskabs ånd at skranker bliver nedbrudt, fordi alle forskelle og sammenligninger mellem mennesker taber deres betydning overfor Gud. Så når der bliver sagt ”vi” og ”os” i en prædiken, så menes der ikke kun de tilstedeværende eller en anden afgrænset gruppe, men simpelthen alle. Det skal siges, og det skal gentages, og det kan aldrig blive lige meget om det bliver sagt og hørt og troet.

Jeg har somme tider set den kommentar til

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

lignelsen om sædemanden at så ødselt og ufornuftigt ville ingen virkelig bonde bære sig ad; men dér kan jeg ikke følge med. Jeg synes historien er ganske realistisk. Manden som går frem og tilbage på den nysåede mark, kan jo ikke se hvilken jordbund den skjuler, eller hvilket ukrudt der vil komme op; og langs vejkanten må noget af udsæden nødvendigvis gå til spilde. Men han regner trygt med at risikoen for spild rigeligt opvejes af det eventyrlige udbytte – for dét er nemlig urealistisk: Tredive fold kendte man måske i oldtiden i særlige frugtbare egne; men tres og hundrede fold var langt ud over det mulige. Her bliver evangeliet til eventyr, eller anderledes sagt: Det gode budskab er at alt ender godt, høsten bliver overvældende trods forskelle mellem mennesker og mellem perioder og udviklingsstadier i den enkeltes liv. Det gode budskab er at Guds rige kan vi tage imod som dem vi er, ligesom småbørn der ikke skal laves om først, og uden at vide på forhånd hvad livet vil bringe. Det ord kan vi ikke høre for tit, for vi er glemsomme, men vi kan stole på at det nok skal bære frugt. I lignelsens billedsprog ser vi veje, klipper og marker, korn og ukrudt, udbytte og spild, side og side. Det er vores liv – og det er Guds rige alt sammen, med spirende og groende frugtbarhed.

”Tvang til tro er snak i tågen”, siger Grundtvig i en salme; det er udtryk for vantro når nogen arbejder for ensretning og bedreviden inden for kristendommen. Det er udslag af bedreviden, kirkelig eller verdslig, hvis nogen mener de kan tage patent på troen eller kan unddrage sig det fællesmenneskelige grundvilkår at vi er henvist til at tro på

det meste her i verden, uden at forstå, uden at kende livets hemmeligheder og meningen med det hele. Hvad det angår, er vi jo alle sammen, som det så rigtigt hedder, på Herrens mark.

Torben Damsholt

tidligere Vartov Valgmenighed

Salmer:

752, 324, 122, 320, 376, 329